

Hodnotiaci manuál kvalifikácie Sklár

Za sektor Sklo, keramika, minerálne výrobky a nekovové materiály

Verzia 3.0

Názov zákazky: Nastavenie a implementácia štruktúry systému overovania kvalifikácií

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.minedu.gov.sk, www.esf.gov.sk, www.ludskezdroje.gov.sk

Proces overovania kvalifikácie

Informácie pre uchádzača o overenie kvalifikácie

O overenie kvalifikácie sa môžu uchádzať fyzické osoby, ktoré najneskôr v deň konania skúšky dosiahli 18 rokov a majú ukončenú povinnú školskú dochádzku, čo preukážu vysvedčením dokladujúcim ukončenie povinnej školskej dochádzky. Zároveň predložia potvrdenie od súčasného alebo bývalých zamestnávateľov o vykonávaní funkcie sklára v danej inštitúcii a o počte rokov praxe (prax min. 2 roky) a vyjadrenie priameho nadriadeného (zmenový majster) o výkone uchádzača vo funkcii sklára a o jeho zaradení a kompetencii v sklárskej čate. Každý uchádzač o overenie kvalifikácie sklár musí pred príchodom na samotnú skúšku absolvovať prehliadku u lekára, ktorý vystaví potvrdenie o jeho zdravotnej spôsobilosti pracovať v prevádzke ručnej sklárskej výroby. Potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti nesmie byť staršie ako tri mesiace. Bez uvedeného potvrdenia lekára nie je možné uchádzača pripustiť ku skúške overenia kvalifikácie.

Záujemca o overenie kvalifikácie, ktorý uvedené požiadavky splňa, bude ďalej postupovať cez jednotlivé fázy procesu overovania kvalifikácie, ktoré vedú k získaniu osvedčenia o kvalifikácii. Týmito fázami sú - identifikácia jednotiek vzdelávacích výstupov a ich porovnanie so svojimi vedomosťami, zručnosťami a kompetenciami; zhromaždenie všetkých relevantných dokladov, ktoré preukazujú splnenie kvalifikáciou vyžadovaných kritérií, čiže dokumentáciu jednotiek vzdelávacích výstupov; hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov a potvrdenie výsledkov hodnotenia. Skúšku na overenie kvalifikácie je možné absolvovať len v slovenskom jazyku.

Identifikácia jednotiek vzdelávacích výstupov – počiatočná fáza procesu overovania kvalifikácie, v ktorej záujemca o overenie kvalifikácie zhodnotí a posúdi vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré získal počas života, ako aj svoju schopnosť tieto vedomosti využívať v praxi. Záujemca o overenie kvalifikácie identifikuje a zhodnotí jednotky vzdelávacích výstupov, ktoré charakterizujú kvalifikáciu sklár a porovnáva ich so svojimi vedomosťami, zručnosťami a kompetenciami, ktoré mohol nadobudnúť rôznymi cestami od formálneho vzdelávania (v škole) cez neformálne (účasťou na rôznych školeniach, kurzoch a vzdelávacích programoch) až po informálne učenie sa (praxou počas zamestnania či bežnými každodennými aktivitami). Zhodnotenie vzdelávacích výstupov môže prebehnúť tromi spôsobmi: sebahodnotením, za pomoci vybranej autorizovanej inštitúcie alebo za pomoci pracovníka Koordinačného miesta SOK.

Pri **sebahodnotení si záujemca sám zhodnotí**, aké vedomosti, zručnosti a kompetencie nadobudol počas života. Mal by pri tom brať do úvahy svoje formálne vzdelávanie v školskom prostredí, ale taktiež akékoľvek neformálne vzdelávanie, ktoré absolvoval počas života prostredníctvom kurzov, vzdelávacích

programov, školení, tréningov, workshopov a pod., a informálne učenie sa, pri ktorom nadobúdal vedomosti, zručnosti a kompetencie v rámci svojho zamestnania alebo samoštúdiom, aktivitami vo voľnom čase a pod. Následne si môže porovnať jednotky vzdelávacích výstupov kvalifikácie so svojimi vedomosťami, zručnosťami a kompetenciami.

Komplexné zhodnotenie svojich vedomostí, zručností a kompetencií môže byť pre jednotlivca náročné, **preto sa môže obrátiť na autorizovanú inštitúciu alebo Koordinačné miesto SOK**. Ak je záujemca rozhodnutý pre kvalifikáciu **sklár**, môže sa obrátiť na autorizovanú inštitúciu, ktorá overuje danú kvalifikáciu a tá pomôže záujemcovi s identifikáciou vedomostí, zručností a kompetencií relevantných pre vybranú kvalifikáciu.

Zoznam autorizovaných inštitúcií je zverejnený na portáli www.kvalifikacie.sk v časti Systém overovania kvalifikácií, sekcia Inštitucionálne súčasti SOK, v záložke Autorizované inštitúcie.

Koordinačné miesto SOK môže záujemca kontaktovať osobne: Štátny inštitút odborného vzdelávania, Stromová 9, 831 01 Bratislava, telefonicky: +421 910 925 085 alebo e-mailom: sokpoint@siov.sk. Koordinačné miesto SOK aj autorizované inštitúcie môžu pri poskytovaní poradenstva záujemcovi využívať rôzne nástroje, ako napríklad audit zručností, či rôzne dostupné informačné a komunikačné technológie.

Cieľom tejto fázy overovania kvalifikácie, či už pomocou sebahodnotenia, alebo s pomocou autorizovanej inštitúcie či pracovníka Koordinačného miesta SOK je určiť, do akej miery záujemca spĺňa požiadavky na kvalifikáciu a posunúť ho do ďalšej fázy overovania kvalifikácie, k úspešnému podaniu žiadosti.

Po identifikovaní svojich vedomostí, zručností a kompetencií záujemca zhromaždí všetky relevantné doklady, dokumenty, certifikáty alebo iné materiály, ktoré preukazujú splnenie kritérií vyžadovaných kvalifikáciou, čiže dokumentáciu jednotiek vzdelávacích výstupov. Tieto dokumenty prikladá žiadateľ k žiadosti o overenie kvalifikácie, a to vo forme portfólia.

Portfólio žiadateľa, ktoré bude hodnotené, musí obsahovať:

- *potvrdenie od súčasného alebo bývalých zamestnávateľov o vykonávaní funkcie sklára v danej inštitúcii a o počte rokov praxe (prax min. 2 roky);*
- *vyjadrenie priameho nadriadeného (zmenový majster):*
 - *o výkone uchádzača vo funkcii sklára a o jeho zaradení a kompetencii v sklárskej čate,*
 - *o tom, že uchádzač vie:*
 - *pripraviť pracovisko k výrobe daného výrobku,*

- *popísať technickú dokumentáciu a výtvarné podklady k výrobe,*
- *identifikovať chyby sklárskych výrobkov, určiť ich príčiny a spôsoby, ako im predchádzať,*
- *samostatne určiť kvalitu skloviny vhodnú pre výrobu výrobku,*
- *samostatne určiť, či daný výrobok spĺňa kvalitatívne parametre;*
- *videozáznam, kde je zjavne preukázateľné, že uchádzač opakovane vykonáva činnosti obsiahnuté v JVV 3 a z jeho činnosti je zrejmé, že spĺňa minimálnu úroveň, aby splnil podmienky na uznanie tejto jednotky.*

Portfólio žiadateľ prikladá ku svojej žiadosti, aby mu na jeho základe mohli byť uznané jednotky vzdelávacích výstupov. Záujemca musí klásť dôraz na to, aby jednotlivé dokumenty v portfóliu mohli byť jednoznačne priradené k jednotkám vzdelávacích výstupov vybranej kvalifikácie. Portfólio tvorí prílohu k žiadosti o overenie kvalifikácie a pozostáva zo životopisu, dokumentov preukazujúcich vzdelanie a odbornú prax zodpovedajúcu kvalifikácii sklár. Do portfólia predkladá záujemca životopis v odporúčanom formáte (Príloha 2) s relevantnými prílohami.

Záujemca, ktorý si vytvoril portfólio, vyplní žiadosť o overenie kvalifikácie.

Vo formulári žiadosti o overenie kvalifikácie (Príloha 3) musí záujemca vyplniť všetky relevantné údaje. Súčasťou žiadosti sú prílohy – portfólio, doklad o zaplatení poplatku a súhlas pre autorizovanú inštitúciu so spracovaním osobných údajov uchádzača pre účely procesu overovania kvalifikácie.

Počas pilotného overovania v rámci národného projektu Systém overovania kvalifikácií v SR sa nebude od žiadateľov o overenie kvalifikácie vyžadovať zaplatenie žiadnych poplatkov. Žiadateľ sa bude preukazovať Poukazom na skúšku na overenie kvalifikácie (voucherom). Poukaz na skúšku o overenie kvalifikácie (voucher) je nepenažný doklad, ktorý vystavuje žiadateľom o overenie kvalifikácie koordinátor odborných aktivít NP SOK vo forme objednávky na skúšku. Voucher sa skladá z dvoch samostatných poukážok: 1) Poukážka č. 1 (voucher) na posúdenie portfólia 2) Poukážka č. 2 (voucher) na skúšku o overenie kvalifikácie. Jednotlivé poukážky sú predkladané autorizovanej inštitúciiam, ktorým slúžia na refundáciu nákladov na skúšky od koordinátora odborných aktivít v rámci pilotného overovania počas NP SOK.

Poplatky za overenie kvalifikácie budú po pilotnom overovaní stanovené v zmysle zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch a diferencované na dva samostatné poplatky. Prvý poplatok, bude potrebné uhradiť pri podaní Žiadosti o overenie kvalifikácie s cieľom posúdenia portfólia a druhý poplatok, bude potrebné uhradiť pred skúškou o overenie kvalifikácie, a to len tými uchádzačmi, ktorí na skúšku budú pozvaní. Žiadateľ tak počas pilotného overovania predloží k Žiadosti o overenie kvalifikácie namiesto

dokladu o zaplatení poplatku – Voucher č. 1 na posúdenie portfólia. Následne po pozvaní na skúšku, potvrdí svoju účasť predložením Voucheru č. 2 – poukážky na skúšku.

Počas pilotného overovania v rámci NP SOK sa bude vystavovať aj Voucherom č. 3, ktorý bude v prípade potreby používaný na opravnú skúšku.

Vzorové formuláre žiadosti a príloh, ktoré sú vyžadované, sú k dispozícii ako príloha tohto hodnotiaceho manuálu a na portáli.

Žiadosť v podobe vyplneného a podpísaného formulára so všetkými potrebnými prílohami je možné podať papierovou formou, a to buď zaslaním poštou na adresu autorizovanej inštitúcie, ktorú uviedol uchádzač v žiadosti, alebo elektronickou formou, a to zaslaním žiadosti a všetkých príloh elektronickou poštou alebo inou formou elektronickej komunikácie stanovenou autorizovanou inštitúciou, ktorú si uchádzač vybral.

Lehota na posúdenie žiadosti o overenie kvalifikácie po formálnej stránke je 10 kalendárnych dní odo dňa doručenia žiadosti o overenie kvalifikácie. Ak je žiadosť o overenie kvalifikácie úplná, autorizovaná inštitúcia do 3 kalendárnych dní od posúdenia žiadosti o overenie kvalifikácie požiada autorizujúci orgán o menovanie skúšobnej komisie, ktorej poskytne portfólio žiadateľa na hodnotenie JVV. Po stanovení termínu skúšky autorizovaná inštitúcia zašle uchádzačovi pozvánku a pokyny na skúšku na overenie kvalifikácie vrátane informácie o výsledku uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov na základe portfólia, najneskôr 10 kalendárnych dní pred termínom konania skúšky. Súčasťou pokynov na skúšku je aj upozornenie, aby uchádzač nahlásil autorizovanej inštitúcii konfekčnú veľkosť ochranného obleku a veľkosť ochrannej obuvi, ktorú musí autorizovaná inštitúcia zabezpečiť uchádzačovi na výkon skúšky. V prípade, že žiadosť o overenie kvalifikácie nie je úplná, t. j. neobsahuje údaje v požadovanom rozsahu, autorizovaná inštitúcia vyzve žiadateľa o doplnenie chýbajúcich údajov, ktoré musí žiadateľ doplniť do 5 kalendárnych dní od doručenia výzvy.

V prípade, že žiadateľ doplnil všetky chýbajúce údaje, autorizovaná inštitúcia do 3 kalendárnych dní od posúdenia doplnenej žiadosti o overenie kvalifikácie požiada autorizujúci orgán o menovanie skúšobnej komisie, ktorej poskytne portfólio žiadateľa na hodnotenie JVV. Po stanovení termínu skúšky autorizovaná inštitúcia zašle uchádzačovi pozvánku a pokyny na skúšku na overenie kvalifikácie vrátane informácie o výsledku uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov na základe portfólia, a to najneskôr 10 kalendárnych dní pred termínom konania skúšky. Súčasťou pokynov na skúšku je aj upozornenie, aby uchádzač nahlásil autorizovanej inštitúcii konfekčnú veľkosť ochranného obleku a veľkosť ochrannej obuvi, ktorú musí autorizovaná inštitúcia zabezpečiť uchádzačovi na výkon skúšky. V prípade, že žiadateľ v stanovenej lehote nedoplnil autorizovanej inštitúcii údaje, autorizovaná inštitúcia mu zašle zamietavé stanovisko k žiadosti.

V prípade, ak žiadateľ nespĺňa kritériá stanovené na vybranú kvalifikáciu, autorizovaná inštitúcia mu do 3 kalendárnych dní od posúdenia žiadosti o overenie kvalifikácie zašle zamietavé stanovisko k žiadosti. Pokiaľ určené lehoty v kalendárnych dňoch pripadnú na deň, v ktorom je štátny sviatok, sobota alebo nedeľa, za splnenie lehoty sa považuje prvý pracovný deň nasledujúci po určenom kalendárnom dni.

Cieľom tejto fázy overovania kvalifikácie je, či už svojpomocne, alebo s pomocou autorizovanej inštitúcie či pracovníka Koordinačného miesta SOK, zhromaždiť jednotlivé dokumenty v portfóliu, správne vyplniť a zaslať kompletnú žiadosť o overenie kvalifikácie a posunúť záujemcu/žiadateľa do ďalšej fázy overovania kvalifikácie.

Hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov – po podaní žiadosti o overenie kvalifikácie sú vedomosti, zručnosti a kompetencie uchádzača porovnávané s kvalifikačným štandardom vybranej kvalifikácie, a to skúšobnou komisiou menovanou autorizujúcim orgánom. Hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov vybranej kvalifikácie žiadateľa **sa uskutočňuje overovaním portfólia, t. j. uznaním jednotiek vzdelávacích výstupov a/alebo hodnotením jednotiek vzdelávacích výstupov na skúške na overenie kvalifikácie**, ktoré realizuje skúšobná komisia zostavená na základe menovacích dekrétov vydaných autorizujúcim orgánom.

Uchádzačovi bude zaslaná pozvánka a pokyny na skúšku na overenie kvalifikácie vrátane informácie o výsledku uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov na základe portfólia, a to najneskôr 10 kalendárnych dní pred termínom konania skúšky. Pokiaľ určené lehoty v kalendárnych dňoch pripadnú na deň, v ktorom je štátny sviatok, sobota alebo nedeľa, za splnenie lehoty sa považuje prvý pracovný deň nasledujúci po určenom kalendárnom dni.

Uchádzač potvrdí autorizovanej inštitúcii svoju účasť na skúške na overenie kvalifikácie bez zbytočného odkladu zaslaním dokladu o zaplatení príslušného poplatku (resp. Voucheru č. 2 na skúšku na overenie kvalifikácie) alebo bez neho, ak mu boli uznané všetky jednotky vzdelávacích výstupov na základe portfólia.

Žiadateľ o overenie kvalifikácie, ktorý sa nezúčastňuje hodnotenia JVV na skúške vráti Voucher č. 2 na skúšku na overenie kvalifikácie do 5 dní od prevzatia informácie o výsledku uznávania jednotiek vzdelávacích výstupov na základe portfólia koordinátorovi odborných aktivít NP SOK.

V prípade, že sa uchádzač nemôže v danom termíne skúšky zúčastniť, musí dostatočne zdôvodniť svoju neúčasť. Za relevantný dôvod sa považuje napríklad choroba, nariadená karanténa, účasť na pohrebe, úraz a pod. Posúdenie relevantnosti dôvodu je v kompetencii autorizovanej inštitúcie. Uchádzač, ktorému neboli

uznané všetky JVV na základe portfólia, ale z relevantných dôvodov sa nemôže zúčastniť skúšky, sa dohodne s autorizovanou inštitúciou na náhradnom termíne.

Počas skúšky na overenie kvalifikácie bude uchádzač skúšaný skúšobnou komisiou z jednotiek vzdelávacích výstupov, ktoré mu neboli uznané v rámci overovania portfólia. Overenie kvalifikácie počas skúšky prebieha ústnou a praktickou metódou, nástrojmi hodnotenia je ústna odpoveď a praktické predvedenie s výkladom. Skúška na overenie kvalifikácie je rozdelená do 3 častí podľa špecifickosti JVV. Priemerná časová dotácia na trvanie skúšky je 5 hodín, pričom 1 hodina = 45 minút.

Skúška na overenie kvalifikácie je verejná. Priebeh skúšky riadi predseda skúšobnej komisie. Skúšobná komisia počas skúšky na overenie kvalifikácie hodnotí uchádzačom dosiahnuté JVV. Ak uchádzač dosiahol požadovanú minimálnu úroveň plnenia kritérií hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov kvalifikácie, tak na skúške na overenie kvalifikácie uspel. Každý uchádzač, ktorý uspel, je považovaný za absolventa skúšky a bude mu udelené osvedčenie o kvalifikácii. Ak uchádzač nedosiahol požadovanú minimálnu úroveň plnenia kritérií hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov kvalifikácie, tak na skúške na overenie kvalifikácie neuspel. Neúspešný uchádzač bude informovaný o ďalšom postupe. Neúspešný uchádzač môže požiadať o vykonanie opravnej skúšky na overenie kvalifikácie najskôr 30 kalendárnych dní od oznámenia výsledku skúšky na overenie kvalifikácie, a to podaním prihlášky na opravnú skúšku (Príloha 4). Pokiaľ určené lehoty v kalendárnych dňoch pripadnú na deň, v ktorom je štátny sviatok, sobota alebo nedeľa, za splnenie lehoty sa považuje prvý pracovný deň nasledujúci po určenom kalendárnom dni.

Úspešný absolvent skúšky na overenie kvalifikácie bude počas 6 až 12 mesiacoch kontaktovaný autorizovanou inštitúciou v rámci trasovania jeho uplatnenia sa na trhu práce.

Cieľom tejto fázy overovania kvalifikácie je zhodnotiť splnenie či nesplnenie kritérií hodnotenia jednotiek vzdelávacích výstupov, oboznámiť uchádzača s výsledkom hodnotenia JVV a posunúť ho do ďalšej fázy overovania kvalifikácie.

Potvrdenie výsledkov hodnotenia – úspešné zvládnutie predchádzajúcich fáz procesu vedie k záverečnej fáze procesu overovania kvalifikácie, ktorou je udelenie osvedčenia o kvalifikácii. Úspešnému absolventovi bude vystavené a odovzdané osvedčenie o kvalifikácii.

Uznávanie jednotiek vzdelávacích výstupov z portfólia

Skúšobná komisia posúdi dokumenty zahrnuté v portfóliu a vyhodnotí, či je možné na ich základe uznať jednotlivé jednotky vzdelávacích výstupov a následne rozhodne:

- **o neuznaní žiadnej JVV kvalifikácie** - to znamená, že žiadateľ sa musí zúčastniť skúšky na overenie kvalifikácie v danom termíne a preukázať zvládnutie všetkých JVV na požadovanej úrovni;

- **o uznaní iba niektorých JVV kvalifikácie** - to znamená, že sa žiadateľ musí zúčastniť skúšky na overenie kvalifikácie v danom termíne a preukázať zvládnutie len tých JVV, ktoré komisia neuznala na základe portfólia;

- **o uznaní všetkých JVV kvalifikácií** - to znamená, že žiadateľ sa nemusí zúčastniť skúšky na overenie kvalifikácie a budú mu uznané všetky JVV kvalifikácie.

Portfólio poskytuje skúšobnej komisii autorizovaná inštitúcia. Lehota na uznávanie jednotiek vzdelávacích výstupov z portfólia skúšobnou komisiou je najviac 30 kalendárnych dní odo dňa vymenovania skúšobnej komisie. Pokiaľ určené lehoty v kalendárnych dňoch pripadnú na deň, v ktorom je štátny sviatok, sobota alebo nedeľa, za splnenie lehoty sa považuje prvý pracovný deň nasledujúci po určenom kalendárnom dni.

V prípade, že žiadateľ o uznanie JVV 1, JVV 2 a JVV 3 predloží portfólio spĺňajúce všetky JVV kvalifikácie, je možné všetky jednotky po prehodnotení komisiou uznať aj bez absolvovania skúšky a praktického predvedenia.

Portfólio žiadateľa, ktoré bude hodnotené, musí obsahovať:

- potvrdenie od súčasného alebo bývalých zamestnávateľov o vykonávaní funkcie sklára v danej inštitúcii a o počte rokov praxe (prax min. 2 roky);
- vyjadrenie priameho nadriadeného (zmenový majster):
 - o výkone uchádzača vo funkcii sklára a o jeho zaradení a kompetencii v sklárskej čate,
 - o tom, že uchádzač vie:
 - pripraviť pracovisko k výrobe daného výrobku,
 - popísať technickú dokumentáciu a výtvarné podklady k výrobe,
 - identifikovať chyby sklárskych výrobkov, určiť ich príčiny a spôsoby, ako im predchádzať,
 - samostatne určiť kvalitu skloviny vhodnú pre výrobu výrobku,
 - samostatne určiť, či daný výrobok spĺňa kvalitatívne parametre;
- videozáznam, kde je zjavne preukázateľné, že uchádzač opakovane vykonáva činnosti obsiahnuté v JVV 3 a z jeho činnosti je zrejmé, že spĺňa minimálnu úroveň, aby splnil podmienky na uznanie tejto jednotky.

Skúška na overenie kvalifikácie

JVV 1: Charakterizácia výroby a spracovania skla

Kritériá, metódy, nástroje, stanovená minimálna úroveň

Hodnotenie jednotky vzdelávacích výstupov sa realizuje ústnou metódou v troch úlohách. Pre hodnotenie JV V 1 je uvedený priestor, kde sa úloha realizuje, sú uvedené materiálne a technické pomôcky, ktoré je potrebné ku realizácii úlohy.

Pomôcky: zabezpečuje autorizovaná inštitúcia.

Priestor na overenie JV V 1: priestor taviacej huty so stolom a stoličkou, vybavenie pre skúšobnú komisiu.

Metóda hodnotenia: kombinovaná metóda.

Nástroje hodnotenia: praktické predvedenie s vysvetlením .

Čas na predvedenie úloh v rámci JV V 1: 10 minút.

Vedieť popísať normy, technické a výtvarné podklady pre výrobu a spracovanie skla s použitím odbornej terminológie.

Pomôcky na predvedenie úlohy: normy, technické a výtvarné podklady pre výrobu a spracovanie skla, slovník odbornej terminológie.

Požadované vedomosti a zručnosti: popísať normy, technické a výtvarné podklady pre výrobu a spracovanie skla s použitím odbornej terminológie.

Pri výrobe a spracovaní skla sa používajú technické normy, technické a výtvarné podklady, na základe ktorých sa vyrábajú sklárske výrobky. Je potrebné, aby uchádzač bol schopný z predložených noriem a technických a výtvarných podkladov popísať výrobu a spracovanie skla, pričom použije odbornú sklársku terminológiu.

Kritérium hodnotenia: správny popis - výroby a spracovania skla z noriem, technických a výtvarných podkladov za použitia odbornej terminológie.

Určením vhodného technologického postupu preukázať porozumenie technickej dokumentácie.

Pomôcky na predvedenie úlohy: technická dokumentácia, technické a výtvarné podklady pre výrobu a spracovanie sklárskych výrobkov.

Požadované vedomosti a zručnosti: z predložených technických a výtvarných podkladov určiť vhodný technologický postup.

Ručná výroba sklárskeho výrobku si vyžaduje dodržiavanie určitého technologického postupu. K určeniu správnej technológie slúži technická dokumentácia vo forme technických a výtvarných podkladov. Úlohou uchádzača je z predloženej technickej dokumentácie určiť správny technologický postup výroby určeného sklárskeho výrobku.

Kritérium hodnotenia: určenie vhodného technologického postupu.

Identifikovať chyby sklárskych výrobkov, určiť ich príčiny a spôsoby, ako im predchádzať.

Pomôcky na predvedenie úlohy: portfólio výrobkov ručnej výroby s rôznymi chybami sklárskych výrobkov.

Požadované vedomosti a zručnosti: určiť chyby sklárskych výrobkov z predloženého portfólia.

Je dôležité, aby bol sklár schopný pri svojej práci identifikovať vznikajúce chyby sklárskych výrobkov, určiť ich príčiny a vedieť, ako im predchádzať. Uchádzačovi bude predložené portfólio sklárskych výrobkov s chybami vzniknutými pri výrobe. Jeho úlohou bude identifikovať: o aký typ chyby ide, čo bolo príčinou jej vzniku a čo je potrebné robiť, aby daná chyba nevznikla.

Kritérium hodnotenia: správne určiť chyby sklárskych výrobkov, určiť ich príčiny vzniku a spôsob, ako im predchádzať.

Stanovenie minimálnej úrovne, ktorú musí uchádzač dosiahnuť za JVV 1: Charakterizácia výroby a spracovania skla: kritériá hodnotenia JVV je potrebné splniť na stanovenú minimálnu úroveň 70%, čo zodpovedá nasledovnému:

- ✓ z predložených materiálov popísať technické a výtvarné podklady pre výrobu a spracovanie skla;
- ✓ pre určený výrobok z technickej dokumentácie určiť a popísať vhodný technologický postup za použitia správnej odbornej terminológie oboru;
- ✓ z predloženej sady výrobkov z portfólia výroby sklára správne identifikovať chyby ich príčinu a spôsob, ako im predchádzať.

JVV 2: Zabezpečenie výroby sklárskych výrobkov

Kritériá, metódy, nástroje, stanovená minimálna úroveň

Pre hodnotenie jednotky vzdelávacieho výstupu pre toto kritérium je uvedený priestor, kde sa úloha realizuje, sú uvedené materiálno-technické podmienky, ktoré sú potrebné k realizácii úlohy.

Pomôcky: zabezpečuje autorizovaná inštitúcia.

Priestor na overenie: priestor taviacej huty so stolom a stoličkou, vybavenie pre skúšobnú komisiu.

Metóda hodnotenia: kombinovaná metóda.

Nástroje hodnotenia: praktické predvedenie s výkladom.

Čas na predvedenie úloh v rámci JVV 2: 10 min.

Pripraviť pracovisko - vhodný materiál, nástroje, náradie, pomôcky, formy a zariadenia k výrobe daného výrobku.

Pomôcky na predvedenie úlohy: na plošine taviacej pece a pod ňou je umiestnené sklárske náradie a formy:

- sklárske náradie kovové dlhé – sklárska pišťala, naberák, obkladacie želiezko, kliešte na fľaše, karafy, džbány, kalichy, odnášacia vidlička;
- sklárske náradie kovové krátke – odrážacie želiezko, pinzeta, kliešte na nožičky, vrubovník, sklárske nožnice rovné, sklárske nožnice guľaté;
- sklárske náradie drevené - varecha (svalák, zvalák), hladítko, klapačka;
- sklárske formy - k fúkaniu za rotácie, k fúkaniu na pevno;
- šlapák – s mechanizmom nožnej páky.

Požadované vedomosti a zručnosti: vedieť pripraviť pracovisko (vhodný materiál, náradie, pomôcky, formy a zariadenia) k výrobe definovaného výrobku.

Uchádzač sa presunie na pracovisko, vymenuje činnosti, ktoré realizuje sklár, vymedzí pracovný priestor, v ktorom sa môžu zdržiavať iba spolupracujúce osoby. Vymenuje ochranné pomôcky a základy bezpečnosti pri práci. Uchádzač vyberie vhodný materiál, nástroje, náradie, formy k výrobe kalicha (vázy, fľaše, karafy a pod.), správne určí kvalitu skloviny vhodnej na výrobu.

Kritérium hodnotenia: uchádzač vyberie vhodný materiál, nástroje, náradie a pomôcky k výrobe určeného výrobku, správne určí kvalitu utavenej skloviny vhodnej na výrobu.

Organizovať prácu vedúcu optimálnym spôsobom k výrobe zadaného výrobku.

Pomôcky na predvedenie úlohy: na plošine taviaceho agregátu a pod ním je umiestnené sklárske náradie a formy (popísané vyššie) k výrobe daného výrobku.

Požadované vedomosti a zručnosti: uchádzač sa presunie na plošinu a popíše pracovný postup, ktorý bude viesť k úspešnej výrobe daného výrobku.

Uchádzač popíše správne nasadenie ochranných pomôcok, ktoré vedú k bezpečnej výrobe, vrátane zásad protipožiarnej ochrany a ochrany životného prostredia. Popíše prípravu pracoviska - nahriatie sklárskych píšťal, usporiadanie potrebného náradia, foriem a všetkých zariadení potrebných k výrobe daného výrobku. Uchádzač popíše zloženie sklárskej čaty a definuje kompetencie naberača, bankára, pomáhača.

Kritérium hodnotenia: uchádzač zorganizuje prácu, ktorá vedie k optimálnemu spôsobu výroby sklárskeho výrobku.

Samostatne určiť kvalitu skloviny vhodnú pre výrobu daného výrobku.

Pomôcky na predvedenie úlohy: sklárska píšťala, naberacie želiezko.

Požadované vedomosti a zručnosti: uchádzač naberie na naberacie želiezko alebo na sklársku píšťalu z naberacieho otvoru taviacej pece sklovinu.

Na naberacie želiezko alebo sklársku píšťalu uchádzač naberie dostatočné množstvo utavenej skloviny a posúdi vizuálne jej kvalitu, posúdi, či sklovina je dostatočne utavená, čistá, bez kamienkov a nečistôt. Tento úkon môže opakovane hodnotiť, najmä posúdiť viskozitu skloviny a jej homogenitu (možnosť vyfúknutia banky). Na základe posúdenia rozhodne, či je sklovina vhodná na výrobu.

Kritérium hodnotenia: samostatné a správne rozhodnutie uchádzača o vhodnosti skloviny na výrobu.

Na základe predložených konkrétnych výrobkov z portfólia výroby sklára samostatne určiť, či daný výrobok spĺňa kvalitatívne parametre.

Pomôcky na predvedenie úlohy: výrobky z portfólia ručnej výroby sklára, osem výrobkov, z ktorých polovica nevyhovuje kvalite.

Požadované vedomosti a zručnosti: uchádzač z ôsmich kusov výrobkov vyberie a určí výrobky, ktoré nevyhovujú kvalite.

Uchádzač bude mať na pracovnom stole výrobky z ručnej výroby, z ktorých vyberie a vyradí nekvalitné výrobky po dôkladnom prezretí. Určí, v čom spočíva nekvalita – tvarové chyby, chyby skla - šlíry, kamienky, bubliny.

Kritérium hodnotenia: úspešnosť posúdenia je v určení štyroch nekvalitných výrobkov z portfólia ôsmich.

Stanovenie minimálnej úrovne, ktorú musí uchádzač dosiahnuť za JVV 2: Technická a organizačná príprava výroby sklárskych výrobkov: kritériá hodnotenia JVV je potrebné správne splniť na stanovenú minimálnu úroveň 70%, čo zodpovedá nasledovnému:

- ✓ presunúť sa na pracovisko a vymenovať činnosti, ktoré realizuje sklár;
- ✓ určiť pracovný priestor, v ktorom sa môžu zdržiavať iba spolupracujúce osoby;
- ✓ vybrať vhodný materiál, nástroje, náradie a pomôcky k výrobe kalicha (vázy, fľaše);
- ✓ správne určiť kvalitu utavenej skloviny;
- ✓ z predložených vzoriek konkrétnych výrobkov určiť minimálne 2 zo 4 nekvalitných výrobkov.

JVV 3: Zhotovenie sklárskych výrobkov podľa technologických postupov fúkaním do foriem a naberaním

Kritériá, metódy, nástroje, stanovená minimálna úroveň

Hodnotenie jednotky vzdelávacích výstupov sa realizuje v rámci praktického predvedenia s vysvetlením. Pre hodnotenie JVV 3 je uvedený priestor, kde sa úloha realizuje, sú uvedené materiálne a technické pomôcky, ktoré sú potrebné k realizácii úlohy.

Pomôcky: zabezpečuje autorizovaná inštitúcia.

Priestor na overenie JVV 3: taviaci agregát alebo panvová pec s otvorom na naberanie skloviny a pracovnou plošinou.

Metóda hodnotenia: praktická metóda.

Nástroje hodnotenia: praktické predvedenie s vysvetlením.

Čas na predvedenie úloh v rámci JVV 3: 25 minút.

Pomôcky na predvedenie úlohy:

- pracovné náradie (píšťale, naberacie želiezko),
- drevené podložky (plíšky),
- formy,
- varechy na vál'anie,
- skloviny, sklárske nožnice,
- ochranné pracovné prostriedky.

Požadované vedomosti a zručnosti: uchádzač si správne oblečie, obuje a nasadí ochranné pracovné prostriedky, pripraví pracovisko na výrobu, praktickým prevedením preukáže spôsoby náberov na naberacie žliezko, vyfúknuť sklenú banku, náber na banku a vyfúknuť výrobku do formy.

Kritérium hodnotenia: uchádzač v danom časovom limite predvedie jednotlivé úlohy v stanovenom počte opakovaní, pričom preukáže znalosti zo zásad bezpečnosti práce, ochrany zdravia pri práci, protipožiarnej ochrany a ochrany životného prostredia.

Stanovenie minimálnej úrovne, ktorú musí uchádzač dosiahnuť za JVV 3: Zhotovenie sklárskych výrobkov podľa technologických postupov fúkaním do foriem a naberaním: kritériá hodnotenia JVV je potrebné správne splniť na stanovenú minimálnu úroveň 70 %, čo zodpovedá nasledovnému:

- ✓ správne si obuť, obliecť a nasadiť ochranné pracovné prostriedky;
- ✓ pripraviť pracovisko - nahriať sklárskych pišťal v otvore, nástroje, náradie, pomôcky, formy, šľapáky a zariadenia k výrobe daného výrobku;
- ✓ nabráť množstvo skloviny na naberacie žliezko podľa požiadavky majstra pri tvarovaní dlenka;
- ✓ nabráť množstvo skloviny na naberacie žliezko podľa požiadavky majstra pri lepení ucha krčahu;
- ✓ vyfúknuť sklenenú banku na výrobu kalichov alebo pohárov;
- ✓ preukázať znalosti zo zásad bezpečnosti práce, ochrany zdravia pri práci, protipožiarnej ochrany a ochrany životného prostredia.

Pripraviť pracovisko - nahriať sklárskych pišťal v otvore, nástroje, náradie, pomôcky, formy, šľapáky a zariadenia k výrobe daného výrobku.

Pomôcky na predvedenie úlohy: pracovné náradie.

Požadované vedomosti: uchádzač pripraví pracovisko k výrobe portfólia sklárskych výrobkov.

Uchádzač pripraví 4 kusy sklárskych pišťal a 1 kus naberacieho žliezka k výrobe. Pred začatím si pišťaly vyčistí vyklepaním vrátane kovového návarku (tzv. „nóbel“). Tieto dá nahriať k pracovnému otvoru v peci. Na naberacom žliezku vytvorí malú hrčku slúžiacu na náber skloviny z pracovného otvoru. Následne pripraví kovovú alebo drevenú formu k fúkaniu pohárov. Pripraví drevené varechy, plíšky a nožnice.

Kritérium hodnotenia: uchádzač pripraví pracovisko k výrobe portfólia sklárskych výrobkov.

Vedieť určiť a popísať miesto výroby, popísať personálne zloženie sklárskej čaty a definovať kompetencie naberáča, bankára, pomáhača pri výrobe, použité náradie.

Pomôcky na predvedenie úlohy: bez pomôcok.

Požadované vedomosti: uchádzač určí miesto výroby a ústne popíše zloženie čaty a kompetencie naberača, bankára a pomáhača.

Výber vhodného pracovného miesta vzhľadom na druh vyrábaného sortimentu. Od veľkosti výrobku závisí správne zvolenie otvoru s adekvátne tepelne pripravenou sklovinou. Súčasne treba zvoliť vhodný typ sklárskych píšťal, naberacieho želiezka a pracovných pomôcok. V závislosti od sortimentu popísať správne a adekvátne zloženie sklárskej čaty (dienkár + pomáhač + bankár + naberač), ktorá zhotovuje výrobok.

Kritérium hodnotenia: uchádzač určí miesto výroby a ústne popíše zloženie čaty a kompetencie naberača, bankára a pomáhača.

Vedieť uskutočniť výber stanovených vhodných ochranných pomôcok pri naberaní skloviny na naberacie želiezko a sklársku píšťalu z pracovného otvoru a dodržiavať ich používanie.

Pomôcky na predvedenie úlohy: ochranné pomôcky, naberacie želiezko, píšťala.

Požadované vedomosti: uchádzač ústne popíše výber vhodných ochranných pomôcok pri naberaní skloviny.

Naberanie skloviny na píšťalu, resp. naberacie želiezko z pracovného otvoru si vyžaduje náhľad na hladinu skloviny. Pri opakujúcom sa a dlhodobom výkone naberania skloviny z pracovného otvoru môže dôjsť k poškodeniu zraku. Preto je nevyhnutné používať ochranné okuliare so špeciálnymi sklami zabraňujúcimi poškodeniu zraku.

Kritérium hodnotenia: uchádzač vyberie vhodné pracovné pomôcky.

Nabrať množstvo skloviny na naberacie želiezko podľa požiadavky majstra pri tvarovaní dienka.

Pomôcky na predvedenie úlohy: naberacie želiezko, sklárske nožnice.

Požadované vedomosti: náber skloviny na naberacie želiezko.

Na naberacie želiezko naberie z pracovného otvoru potrebné množstvo skloviny na tvarovanie dienka kalicha. Ak je možnosť, tak spolupracuje s majstrom dienkárom a ten uskutoční ďalší úkon. Zvyšnú nepotrebnú sklovinu odstrihne sklárskymi nožnicami do odpadu a želiezko dá opakovanie nahrievať k otvoru pece.

Kritérium hodnotenia: uchádzač vykoná náber skloviny k tvarovaniu dienka.

Nabrat' množstvo skloviny na naberacie železko podľa požiadavky majstra pri lepení ucha krčahu.

Pomôcky na predvedenie úlohy: naberacie železko, sklárske nožnice.

Požadované vedomosti: náber skloviny na naberacie železko.

Na naberacie železko naberie z pracovného otvoru potrebné množstvo skloviny na tvarovanie ucha na krčahu. Nabratú sklovinu váľaním na kovovom plišku pripraví k nástrihu a nalepením na krčah. Ak je možnosť, tak spolupracuje s majstrom a ten uskutoční ďalší úkon. Zvyšnú nepotrebnú sklovinu odstrihne sklárskymi nožnicami do odpadu a železko dá opakovanie nahrievať k otvoru pece.

Kritérium hodnotenia: uchádzač vykoná náber skloviny k lepeniu ucha na krčah.

Vyfúknuť sklenenú banku na výrobu kalichov alebo pohárov.

Pomôcky na predvedenie úlohy: píšťala, kovový plíšek.

Požadované vedomosti: vyfúknutie sklenej banky.

Na píšťalu naberie sklovinu, zvala na kovovom plišku a vyfúkne sklenú banku potrebnú k nasledujúcemu procesu výroby. Banku ofúka vzduchom a zavesí na stojan.

Kritérium hodnotenia: uchádzač vyfúkne sklenú banku k nasledujúcemu procesu výroby.

Poznať vhodné spôsoby ohrevov (horáky, nahrievacie bubny a pod.), poznať vlastností používaných materiálov, druhy foriem, spôsoby chladenia, pracovné náradia.

Pomôcky na predvedenie úlohy: bez pomôcok.

Požadované vedomosti: uchádzač popíše spôsoby ohrevov výrobkov, vlastnosti materiálov, druhy foriem a spôsoby chladenia.

Ak technologický postup vyžaduje fúkať kalich so špicou, tak je nevyhnutné špicu kalicha zapáliť (ohriať) tak, aby bola schopná byť ďalej tvarovaná dienkarom. Špicu zohrieva pomáhač na tzv. AG horákoch. Kvôli odstráneniu pnutia vo výrobkoch sa niektoré špecifické produkty priebežne prehrievajú v nahrievacích bubnoch, ktoré slúžia primárne pre roztáčané výrobky. Používané materiály na formy sú drevo alebo kov. Drevo ako materiál podlieha pri opakovanom používaní vypáleniu a výrobok časom stráca tvar. Kovové formy udržiavajú tvar výrobku rovnaký po celú dobu svojej životnosti. Chladenie výrobkov prebieha v pásových alebo komorových chladiacich peciach, kde je veľmi dôležité nastaviť správnu krivku chladenia vzhľadom na druh výrobku.

Kritérium hodnotenia: poznanie vhodného spôsobu ohrevov (horáky, nahrievacie bubny a pod.), vlastností používaných materiálov, druhov foriem, spôsobov chladenia, pracovného náradia.

Vedieť zhotoviť fúkaný kalich a pohár podľa presne daného technologického postupu.

Pomôcky na predvedenie úlohy: pracovné náradie a nástroje potrebné k fúkaniu pohára a kalicha.

Požadované vedomosti: uchádzač zhotoví fúkaný kalich, pohár alebo fľašu podľa presne daného technologického postupu.

Fúkanie kalichov, pohárov a fliaš si vyžaduje dodržiavanie určených technologických postupov. Tie určujú, ako sa postupuje pri zhotovovaní rôznych druhov výrobkov. Pri fúkaní kalichov môže ísť, napr. o fúkanie kalichov s vyváľanou špicou, „strihané kalichy“ alebo kalichy bez špice. Pri fúkaní pohárov, resp. fliaš ide o dodržanie technologického postupu pri pukaných alebo roztáčaných výrobkoch.

Kritérium hodnotenia: uchádzač zhotoví výrobok podľa presne daného technologického postupu.

Počas fúkania výrobku (pohár) priebežne sledovať technickú dokumentáciu.

Pomôcky na predvedenie úlohy: technická dokumentácia potrebná k fúkaniu výrobku.

Požadované vedomosti: uchádzač priebežne sleduje technickú dokumentáciu.

Počas fúkania výrobku je nutné mať na dosah a neustály dohľad technickú dokumentáciu k výrobku. Na základe jej priebežného sledovania je možné vykonávať kontrolu kvality, parametrov a prevedenia výrobku.

Kritérium hodnotenia: uchádzač priebežne sleduje technickú dokumentáciu.

Priebežne kontrolovať za pomoci pracovných pomôcok a kontrolných mechanizmov kvalitu fúkaného výrobku (pohár).

Pomôcky na predvedenie úlohy: technická dokumentácia potrebná k fúkaniu výrobku, plechové šablóny na kontrolu výrobkov, posuvné meradlo, váha.

Požadované vedomosti: uchádzač kontroluje za pomoci kontrolných mechanizmov kvalitu výrobkov.

Na základe priebežného sledovania technickej dokumentácie sa vykonáva priebežná kontrola kvality fúkaných výrobkov. Na kontrolu sa využívajú plechové šablóny kopírujúce celkový tvar výrobku alebo ohraničujúce určité rozpätie a pod. Na kontrolu sily stien kalichov, pohárov a fliaš je možné použiť aj posuvné meradlo. Na kontrolu váhy výrobkov sa používa váha.

Kritérium hodnotenia: uchádzač priebežne kontroluje kvalitu výrobkov.

Popísať zásady bezpečnosti práce, ochrany zdravia pri práci, protipožiarnej ochrany a ochrany životného prostredia.

Pomôcky na predvedenie úlohy: bez pomôcok.

Požadované vedomosti: uchádzač popíše zásady bezpečnosti práce, ochrany zdravia pri práci, protipožiarnej ochrany a ochrany životného prostredia pre profesiu sklár.

Kritérium hodnotenia: popísať zásady bezpečnosti práce, ochrany zdravia pri práci, protipožiarnej ochrany a ochrany životného prostredia pre profesiu sklár.

Potvrdenie výsledkov hodnotenia

Potvrdenie výsledkov hodnotenia je poslednou fázou v rámci overovania kvalifikácie. Riadny priebeh ukončenia procesu tejto fázy overovania kvalifikácie zabezpečuje autorizovaná inštitúcia.

Absolventom, ktorým boli uznané všetky JVV na základe portfólia a absolventom skúšok, ktorým neboli uznané všetky JVV na základe portfólia a uspeli na skúške na overenie kvalifikácie, budú vystavené a odovzdané osvedčenia o kvalifikácii. Prevzatie osvedčenia o kvalifikácii podpíše absolvent v potvrdení o prevzatí osvedčenia o kvalifikácii.

Úspešní absolventi budú súčasne informovaní o tom, že autorizovaná inštitúcia má povinnosť trasovať absolventov skúšky na overenie kvalifikácie. Trasovanie sa bude konať počas 6 až 12 mesiacoch po úspešnom absolvovaní skúšky na overenie kvalifikácie.

Neúspešní uchádzači budú informovaní o tom, ktoré JVV v procese overovania kvalifikácie nespĺnili na požadovanú minimálnu úroveň, zároveň budú informovaní o ďalšom postupe. Neúspešný uchádzač môže požiadať o vykonanie opravnej skúšky na overenie kvalifikácie, a to najskôr 30 kalendárnych dní od oznámenia výsledku skúšky na overenie kvalifikácie podaním prihlášky na opravnú skúšku (Príloha 4).